

Pomůcka pro pořadatele závodů soutěží ČSOB Podmínky pro práci komentátora

Český svaz orientačního běhu vydává pro zlepšení kvality hlavních závodů v orientačním běhu v České republice tuto pomůcku pro pořadatele závodů soutěží ČSOB.

Úvod

Kvalita ozvučení a komentování hlavních závodů ČSOB je důležitým faktorem celkového dojmu účastníků z těchto závodů. Pořadatel musí připravit pro účastníky závodu, kteří pobývají na shromaždišti, dobré ozvučení. Současně musí připravit takové podmínky pro práci komentátora, aby měl dostatek informací k dobrému komentování.

Co je dobrá kvalita ozvučení?

- Všichni účastníci závodu, kteří se pohybují po shromaždišti, by měli jasně a srozumitelně slyšet v prostoru celého shromaždiště hlášení komentátora.
- Ozvučení by však nemělo být pro účastníky závodu pobývající na shromaždišti nepříjemné svou hlasitostí, či vydávanými zvuky.

Co je to dobrá kvalita komentování?

- Předání maxima informací účastníkům o tom, co se stalo, co se děje a co se v nejbližší době bude dít v cílovém areálu.
- Informování diváků o vývoji na trati v hlavních kategoriích – start, průběh závodu, mezičasy, cílové pořadí.
- Seznámení s dojmy závodníků o dění na trati.
- Provedení důstojného vyhlášení výsledků.
- Sdělení dalších potřebných informací všem účastníkům závodu.

Příprava závodu

Před závodem je třeba dobře rozmyslet:

- systém ozvučení;
- kde bude komentátor a jeho tým sedět;
- vybavení komentátorského pracoviště;
- počítačové vybavení pro komentátorský tým;
- složení komentátorského týmu;
- systém mezičasů a informací z radiokontrol a diváckých kontrol;
- potřebné materiály pro komentátora.

Systém ozvučení

Ozvučení areálu shromaždiště musí být dostatečně kvalitní tak, aby ve všech místech shromaždiště bylo dobře slyšitelné a naopak, aby v některých místech svou intenzitou či vydávanými zvuky nerušilo účastníky závodu.

Rozhodně nestačí 1 amplián, který je umístěn vedle komentátora, ten je slyšet (a zbytečně moc) v těsném sousedství cíle, ale požadavek na ozvučení celého areálu nesplňuje. Úplným ideálem je ozvučení používané na významných světových akcích – instalování několika ampliánů směřovaných na shromaždiště z jeřábu.

Člověk odpovědný za ozvučení by se měl s areálem shromaždiště dopředu seznámit, propočítat výkonnost zesilovačů a ampliánů a navrhnout jejich umístění. Přitom se nesmí zapomenout na dostatečný elektrický příkon a pochopitelně také na vedení kabelů k ampliánům.

Umístění komentátora a jeho týmu

Umístění komentátora by mělo splňovat tyto podmínky:

- komentátor musí být schopen sledovat běžce celou cestu během finiše (během průběhu cílovým areálem), přitom jeho výhled by neměl být rušen diváky;
- komentátor musí mít možnost běžce identifikovat co možná nejdříve, aby ho ohlásil divákovi;
- stanoviště komentátora musí být situováno nad úroveň terénu (ideální je nad cílovou čarou, ale není to podmínkou);

- stanoviště komentátora musí být kryté před deštěm, dobře zakotvené před větrnými porывy a musí mít možnost clonění před slunečními paprsky.

Stanoviště komentátora splňující tyto podmínky je základem pro dobré komentování.

Vybavení komentátorského stanoviště

- stoly pod počítače;
- dostatek židlí pro komentátorský tým;
- zesilovací souprava s ovládáním hudby a mikrofonů;
- dostatek CD, DVD resp. magnetofonových pásek s hudbou
- mikrofony – jeden pro každého komentátora + minimálně jeden přenosný (ideální jsou mikrofony zapojené tak, že při jejich použití se automaticky tlumí hudba)

Počítačové vybavení (hardware a software)

- počítač napojený na síť s databází výsledků (komentátor musí mít okamžitou vazbu na aktuální výsledky)
- počítač pro mezičasy z radiokontrol
- vyzkoušený software pro spikra s jednoduchým ovládáním, ideální s možností hledání (browse) pro výsledky – při zapojení do sítě jsou vhodné všechny v stávající době nejvíce používané programy pro OB – Černín, Chmelař i Krämer (nutné však předem vyzkoušet)
- vyzkoušený software pro spikra pro mezičasy – při zapojení do sítě jsou vhodné programy pro OB – Černín (nutné však předem vyzkoušet), popř. využít software firmy Racom

Komentátorský tým

Komentátor nemůže pracovat samostatně, není v jeho silách vše sledovat sám. Měl by mít k ruce tyto pomocníky:

- člověk ovládající zesilovací soupravu, mající na starost hudbu, řešící technické problémy;
- člověk ovládající počítač s výsledky (komentátor se nemůže počítači věnovat);
- člověk sledující mezičasy (sledování počítače s mezičasy, spojení vysílačkou z diváckými kontrolami)

Systém mezičasů a informací z radiokontrol a diváckých kontrol

Pořadatel musí důkladně promyslet systém mezičasů a diváckých kontrol.

Informace z trati o průběhu závodu hlavních kategorií jsou velmi nutné. Na klasické trati by měly být 2 – 3 mezičasy u hlavních kategorií (H21E, D21E), u ostatních hlavních kategorií (A) jeden mezičas. U krátké tratě by měl být alespoň jeden mezičas u hlavních kategorií. Obdobně u štafet by vedle divácké kontroly by měla být na trati mužů i žen alespoň jedna radiokontrola.

Z radiokontrol je vhodný přenos do počítače komentátora ihned po ražení (vhodný je systém Racom), obdobně z diváckých kontrol. Přenos je možný i vysílačkou (musí být zajištěno i z diváckých kontrol, nelze spoléhat na výhled komentátora, komentátor musí mít stejné informace jako přihlízející diváci). Při použití SI se doporučuje vedle přenosu z radiokontrol i přenos ze sběrné kontroly (informace pro komentátora, kdo doběhne do cíle) a přenos z cílové kontroly (okamžitý přesný čas, komentátor nemusí čekat, až závodník dojde k vyčítací jednotce). Poznámka k organizaci cíle: Vyčítací jednotka musí být co nejbližší cílové jednotky, aby komentátor měl co nejrychlejší přehled o oficiálních časech, mezi cíl a vyčítací jednotku nelze vkládat např. odevzdávání map, výdej občerstvení, apod.

Poznámka ke štafetám: Komentátor v žádném případě neslouží k tomu, aby předával informace závodníků, že se jejich štafeta blíží na předávku. Organizace závodu musí být taková, aby do celého děje nebyl komentátor vtahován (ideální je divácká kontrola těsně před cílem, není-li to možné, je vhodná velká tabule, na kterou pořadatelé píšou startovní čísla závodníků procházejících radiokontrolou hlášená vysílačkou).

Potřebné materiály pro komentátora

Pořadatel by komentátorovi měl připravit tyto materiály:

- pokyny pro závodníky, popř. další nutné doplňující informace;
- úplnou startovní listinu po prezentaci;
- jména sponzorů, které je třeba opakovaně hlásit;
- jména čestných hostů, kteří jsou očekáváni v průběhu závodu, či na vyhlášen vítězů;
- drobný kancelářský materiál (tužka, papír, izolepa).

Průběh závodu

- komentátorský tým pracuje naprosto samostatně;
- v průběhu závodu by měl dostat komentátorský tým dostat veškeré nutné informace a změny;

- v průběhu závodu by měl být komentátorský tým co nejméně rušen různými žádostmi o hlášení;
- pořadatel by neměl zapomenout na občerstvení pro komentátorský tým (pití, jídlo);
- před vyhlášením by měl pořadatel najít v časovém programu prostor pro rozhovor komentátora s vítězi hlavních kategorií;
- před vyhlášením vítězů by měl dostat komentátor dostatečně včas výsledky (nejlépe 1. – 5. místo ve vyhlášených kategoriích) s rozpisem, v jakém budou kategorie vyhlášovány.